

فصل ۱

فصل ۱: مقدمه‌ای بر بردارها

۱.۱ بردارها و ترکیب‌های خطی

۲.۱ طول‌ها و ضرب‌های داخلی

۳.۱ ماتریس‌ها

۱. $A = \begin{bmatrix} 1 & 4 \\ 2 & 5 \\ 3 & 6 \end{bmatrix}$ یک ماتریس ۳ در ۲ است: $m = 3$ سطر و $n = 2$ ستون.

۲. $A\mathbf{x} = \begin{bmatrix} 1 & 4 \\ 2 & 5 \\ 3 & 6 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$ یک ترکیب خطی از ستون‌ها است.

۳. سه مؤلفه $A\mathbf{x}$ حاصلضرب داخلی ۳ سطر ماتریس A با بردار \mathbf{x} هستند.

۴. معادلات به شکل ماتریسی $A\mathbf{x} = \mathbf{b}$: $\begin{bmatrix} 2 & 5 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \end{bmatrix}$ جایگزین دستگاه $2x_1 + 5x_2 = b_1$ و $x_1 + x_2 = b_2$ می‌شود.

۵. جواب $A\mathbf{x} = \mathbf{b}$ را می‌توان به صورت $\mathbf{x} = A^{-1}\mathbf{b}$ نوشت. اما برخی ماتریس‌ها A^{-1} ندارند.

این بخش با سه بردار $\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}$ شروع می‌کند. من آن‌ها را با استفاده از ماتریس‌ها ترکیب خواهم کرد.

$$\mathbf{u} = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 0 \end{bmatrix} \quad \mathbf{v} = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ -1 \end{bmatrix} \quad \mathbf{w} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

ترکیب‌های خطی آن‌ها در فضای سه بعدی به صورت $x_1\mathbf{u} + x_2\mathbf{v} + x_3\mathbf{w}$ است:

$$x_1 \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 0 \end{bmatrix} + x_2 \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ -1 \end{bmatrix} + x_3 \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 - x_1 \\ x_3 - x_2 \end{bmatrix} \quad (1.1)$$

اکنون یک نکته مهم: آن ترکیب را با استفاده از یک ماتریس بازنویسی می‌کنیم. بردارهای \mathbf{u} , \mathbf{v} , \mathbf{w} به ستون‌های ماتریس A تبدیل می‌شوند. آن ماتریس، بردار (x_1, x_2, x_3) را «ضرب» می‌کند:

$$\text{ماتریس ضربدر بردار} \quad A\mathbf{x} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 - x_1 \\ x_3 - x_2 \end{bmatrix} \quad (2.1)$$

اعداد x_1, x_2, x_3 مؤلفه‌های یک بردار \mathbf{x} هستند. حاصلضرب ماتریس A در بردار \mathbf{x} همان ترکیب $x_1\mathbf{u} + x_2\mathbf{v} + x_3\mathbf{w}$ از سه ستون در معادله (۱) است.

(توضیح مترجم: دو دیدگاه برای ضرب ماتریس در بردار)
این بخش مهم‌ترین ایده این فصل را معرفی می‌کند. برای محاسبه حاصلضرب $A\mathbf{x}$ دو راه وجود دارد:

۱. دیدگاه سطری (روشی که معمولاً ابتدا یاد می‌گیریم): حاصلضرب $A\mathbf{x}$ برداری است که هر مؤلفه آن، حاصل ضرب داخلی یکی از سطرهاي ماتریس A در بردار \mathbf{x} است.

$$\begin{bmatrix} \text{سطر ۱} \\ \text{سطر ۲} \\ \text{سطر ۳} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} (\text{سطر ۱}) \cdot \mathbf{x} \\ (\text{سطر ۲}) \cdot \mathbf{x} \\ (\text{سطر ۳}) \cdot \mathbf{x} \end{bmatrix}$$

۲. دیدگاه ستونی (مهم‌ترین دیدگاه در جبر خطی): حاصلضرب $A\mathbf{x}$ یک ترکیب خطی از ستون‌های ماتریس A است که ضرایب این ترکیب، مؤلفه‌های بردار \mathbf{x} هستند.

$$\begin{bmatrix} | & | & | \\ \mathbf{u} & \mathbf{v} & \mathbf{w} \\ | & | & | \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} = x_1\mathbf{u} + x_2\mathbf{v} + x_3\mathbf{w}$$

این دو دیدگاه دقیقاً یک نتیجه را می‌دهند، اما دیدگاه ستونی از نظر مفهومی بسیار قدرتمندتر است و به ما کمک می‌کند تا بفهمیم معادلات خطی واقعاً به چه معنا هستند.

معادلات خطی

یک تغییر دیدگاه دیگر حیاتی است. تا به حال، اعداد x_1, x_2, x_3 معلوم بودند. ما بردار \mathbf{b} را با ضرب کردن A در \mathbf{x} پیدا می‌کردیم. اکنون ما \mathbf{b} را معلوم فرض کرده و به دنبال \mathbf{x} می‌گردیم.

• سوال قدیم: ترکیب خطی $x_1\mathbf{u} + x_2\mathbf{v} + x_3\mathbf{w}$ را برای یافتن \mathbf{b} محاسبه کنید.

• سوال جدید: کدام ترکیب از $\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}$ بردار خاص \mathbf{b} را تولید می‌کند؟

این مسئله معکوس است—یافتن ورودی \mathbf{x} که خروجی مطلوب $\mathbf{b} = A\mathbf{x}$ را بدهد. شما این را قبلاً به عنوان یک دستگاه معادلات خطی برای x_1, x_2, x_3 دیده‌اید.

$$Ax = b \text{ معادلات } \begin{cases} x_1 = b_1 \\ -x_1 + x_2 = b_2 \\ -x_2 + x_3 = b_3 \end{cases} \quad \text{جواب } x = A^{-1}b \quad \begin{cases} x_1 = b_1 \\ x_2 = b_1 + b_2 \\ x_3 = b_1 + b_2 + b_3 \end{cases}$$

باید اعتراف کنم—اکثر دستگاه‌های خطی به این راحتی حل نمی‌شوند. در این مثال، معادلات را می‌توان به ترتیب (از بالا به پایین) حل کرد زیرا A یک ماتریس مثلثی است.

ماتریس معکوس

بیایید جواب x را در معادله (۶) تکرار کنیم. یک ماتریس «جمع» ظاهر خواهد شد!

$$Ax = b \quad \text{با جواب } x = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} b_1 \\ b_1 + b_2 \\ b_1 + b_2 + b_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \\ b_3 \end{bmatrix} \quad (3.1)$$

اگر تفاضل‌های x را برابر با b باشند، آنگاه جمع‌های b برابر با x هستند. این برای اعداد فرد $b = (1, 3, 5)$ و مربع‌های کامل $x = (1, 4, 9)$ صادق بود. این برای همه بردارها صادق است. ماتریس جمع در معادله (۷) معکوس (A^{-1}) ماتریس تفاضلی A است.

مثال: تفاضل‌های بردار $x = (1, 2, 3)$ برابر با $b = (1, 1, 1)$ است. بنابراین $b = Ax$ و $x = A^{-1}b$:

$$Ax = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \quad \text{و} \quad A^{-1}b = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \end{bmatrix}$$

معادله (۷) برای بردار جواب $x = (x_1, x_2, x_3)$ دو حقیقت مهم را به ما می‌گوید:

۱. برای هر b ، یک جواب برای $Ax = b$ وجود دارد.

۲. ماتریس A^{-1} جواب $x = A^{-1}b$ را تولید می‌کند.

فصول بعدی به دیگر معادلات $Ax = b$ می‌پردازند. آیا جوابی وجود دارد؟ چگونه آن را پیدا کنیم؟

(توضیح مترجم: ارتباط با حسابان)

بیایید این ماتریس‌های خاص را به حسابان متصل کنیم. بردار x به یک تابع $x(t)$ تبدیل می‌شود. تفاضل‌های Ax به مشتق $dx/dt = b(t)$ تبدیل می‌شوند. در جهت معکوس، جمع‌های $A^{-1}b$ به انتگرال $b(t)$ تبدیل می‌شوند. جمع تفاضل‌ها مانند انتگرال مشتق‌هاست. قضیه اساسی حسابان می‌گوید: انتگرال‌گیری معکوس مشتق‌گیری است.

$$Ax = b \text{ و } x = A^{-1}b \iff \frac{dx}{dt} = b(t) \text{ و } x(t) = \int_0^t b(\tau) d\tau \quad (4.1)$$

تفاضل مربع‌های کامل ۰، ۱، ۴، ۹ اعداد فرد ۱، ۳، ۵ هستند. مشتق $x(t) = t^2$ برابر با $2t$ است. یک قیاس کامل باید اعداد زوج $b = (2, 4, 6)$ را در زمان‌های $t = 1, 2, 3$ تولید می‌کرد. اما تفاضل‌ها با مشتق‌ها یکسان نیستند، و ماتریس A ما به

جای t ، $2t - 1$ را تولید می‌کند:

$$(5.1) \quad x(t) - x(t-1) = t^2 - (t-1)^2 = t^2 - (t^2 - 2t + 1) = 2t - 1 \quad \text{تفاضل پس‌رو:}$$

مجموعه مسائل نشان خواهد داد که «تفاضل‌های پیش‌رو» $2t + 1$ را تولید می‌کنند. بهترین انتخاب (که همیشه در دوره‌های حسابان دیده نمی‌شود) یک تفاضل مرکزی است که از $x(t+1) - x(t-1)$ استفاده می‌کند. این Δx را بر فاصله Δt از $t-1$ تا $t+1$ که برابر با ۲ است، تقسیم کنید:

$$(6.1) \quad \text{دقیقاً} \quad \frac{(t+1)^2 - (t-1)^2}{2} = \frac{4t}{2} = 2t \quad \text{تفاضل مرکزی از } x(t) = t^2$$

ماتریس‌های تفاضلی عالی هستند. نوع مرکزی بهترین است. مثال دوم ما معکوس‌پذیر نیست.

اختلاف‌های دوری

این مثال ستون‌های u و v را حفظ می‌کند اما w را به یک بردار جدید w^* تغییر می‌دهد:

$$\text{مثال دوم} \quad u = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 0 \end{bmatrix} \quad v = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ -1 \end{bmatrix} \quad w^* = \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

اکنون ترکیب‌های خطی از u, v, w^* به یک ماتریس اختلاف «دوری» C منجر می‌شود:

$$(7.1) \quad Cx = \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ -1 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} x_1 - x_3 \\ x_2 - x_1 \\ x_3 - x_2 \end{bmatrix} = b$$

این ماتریس C معکوس‌پذیر نیست. حل $Cx = b$ غیرممکن است، زیرا معادلات یا بی‌نهایت جواب دارند (گاهی) یا هیچ جوابی ندارند (معمولاً).

- بی‌نهایت جواب برای $Cx = 0$: هر بردار ثابت مانند $x = (c, c, c)$ اختلاف‌های دوری صفر دارد.
- هیچ جوابی برای $Cx = b$: سمت چپ‌های معادله $(x_1 - x_3) + (x_2 - x_1) + (x_3 - x_2)$ همیشه با هم جمع شده و صفر می‌شوند. بنابراین، برای اینکه جوابی وجود داشته باشد، سمت راست‌ها نیز باید جمعشان صفر شود: $b_1 + b_2 + b_3 = 0$. اگر این شرط برقرار نباشد، جوابی وجود ندارد.

استقلال و وابستگی

بیایید این موضوع را به صورت هندسی ببینیم.

- استقلال خطی: ستون‌های ماتریس A یعنی (u, v, w) ، در یک صفحه قرار ندارند. ترکیب‌های خطی آن‌ها تمام فضای سه بعدی را پر می‌کنند. به همین دلیل $Ax = b$ همیشه جواب دارد.
- وابستگی خطی: ستون‌های ماتریس C یعنی (u, v, w^*) ، همگی در یک صفحه قرار دارند. ترکیب‌های خطی آن‌ها فقط می‌توانند بردارهایی را در همان صفحه تولید کنند. دلیل آن این است که w^* خود ترکیبی از u و v است: $w^* = -u - v$. بنابراین، بردار سوم هیچ «جهت جدیدی» به مجموعه اضافه نمی‌کند.

تصویر شکل ۱۰.۱ در اینجا قرار می‌گیرد

شکل ۱۰.۱: بردارهای مستقل u, v, w . بردارهای وابسته u, v, w^* در یک صفحه.

این دو کلمه کلیدی جبر خطی هستند:

- بردارهای مستقل: تنها ترکیب خطی که حاصل آن صفر است، ترکیب بدیهی است (همه ضرایب صفر). ماتریس حاصل، معکوس‌پذیر است.
- بردارهای وابسته: ترکیب‌های غیربدیهی وجود دارند که حاصلشان صفر است. ماتریس حاصل، تکین (منفرد) یا معکوس‌ناپذیر است.

مروری بر ایده‌های کلیدی (بخش ۳.۱)

۱. ضرب ماتریس در بردار (Ax) : یک ترکیب خطی از ستون‌های A است.
۲. جواب معادله $Ax = b$ برابر با $x = A^{-1}b$ است، زمانی که A یک ماتریس معکوس‌پذیر باشد.
۳. ماتریس دوری C معکوس ندارد. سه ستون آن در یک صفحه قرار دارند. این ستون‌های وابسته با هم جمع شده و بردار صفر را می‌دهند. $Cx = 0$ بی‌نهایت جواب دارد.
۴. این بخش نگاهی به آینده و ایده‌های کلیدی دارد که هنوز به طور کامل توضیح داده نشده‌اند.

مثال‌های حل شده

مثال ۳.۱ الف

درایه جنوب غربی a_{31} ماتریس A (سطر ۳، ستون ۱) را به $a_{31} = 1$ تغییر دهید:

$$Ax = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 \\ 1 & -1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \\ b_3 \end{bmatrix}$$

جواب x را برای هر b بیابید. از $x = A^{-1}b$ ماتریس معکوس A^{-1} را استخراج کنید.
راه حل: دستگاه مثلثی $Ax = b$ را از بالا به پایین حل می‌کنیم:

• از سطر اول: $x_1 = b_1$

• از سطر دوم: $-x_1 + x_2 = b_2 \implies x_2 = x_1 + b_2 = b_1 + b_2$

• از سطر سوم: $x_1 - x_2 + x_3 = b_3 \implies x_3 = -x_1 + x_2 + b_3 = -b_1 + (b_1 + b_2) + b_3 = b_2 + b_3$

پس جواب به صورت $x = A^{-1}b$ برابر است با:

$$x = \begin{bmatrix} b_1 \\ b_1 + b_2 \\ b_2 + b_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \\ b_3 \end{bmatrix} \implies A^{-1} = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

مثال ۳.۱ ب

E یک ماتریس حذفی است. E یک عمل تفریق انجام می‌دهد و E^{-1} یک عمل جمع.

$$b = Ex \implies \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ -l & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix}$$

معادله اول $x_1 = b_1$ است. معادله دوم $x_2 - lx_1 = b_2$ است. معکوس، lb_1 را به b_2 اضافه خواهد کرد:

$$x = E^{-1}b = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ l & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \end{bmatrix}$$

مجموعه مسائل ۳.۱

۱. ترکیب خطی $3s_1 + 4s_2 + 5s_3 = b$ را بیابید. سپس b را به صورت ضرب ماتریس-بردار Sx بنویسید، که در آن s_1, s_2, s_3 و x در 5 قرار دارند. سه ضرب داخلی (سطرهای S) x را محاسبه کنید:

$$s_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \quad s_2 = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \quad s_3 = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

۲. معادلات زیر را حل کنید:

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \\ y_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} \quad \text{و} \quad \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \\ y_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 4 \\ 9 \end{bmatrix}$$

S یک ماتریس جمع است. مجموع 5 عدد فرد اول برابر با ____ است.

۳. این سه معادله را برای y_1, y_2, y_3 بر حسب c_1, c_2, c_3 حل کنید:

$$Sy = c \quad \text{که در آن} \quad S = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

جواب y را به صورت یک ماتریس $A = S^{-1}$ ضربدر بردار c بنویسید. آیا ستون‌های S مستقل هستند یا وابسته؟

۴. ترکیبی از $x_1w_1 + x_2w_2 + x_3w_3$ را بیابید که با $x_1 = 1$ برابر با بردار صفر شود:

$$w_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \end{bmatrix} \quad w_2 = \begin{bmatrix} 4 \\ 5 \\ 6 \end{bmatrix} \quad w_3 = \begin{bmatrix} 7 \\ 8 \\ 9 \end{bmatrix}$$

این بردارها (مستقل) (وابسته) هستند. این سه بردار در یک ____ قرار دارند. ماتریس W با این سه ستون معکوس‌پذیر نیست.

۵. سطرهای ماتریس W (در مسئله قبل) سه بردار زیر را تولید می‌کنند (که آنها را به صورت ستونی می‌نویسیم):

$$r_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ 4 \\ 7 \end{bmatrix} \quad r_2 = \begin{bmatrix} 2 \\ 5 \\ 8 \end{bmatrix} \quad r_3 = \begin{bmatrix} 3 \\ 6 \\ 9 \end{bmatrix}$$

جبر خطی می‌گوید که این بردارها نیز باید در یک صفحه قرار گیرند. بنابراین، باید ترکیب‌های زیادی به صورت $y_1r_1 + y_2r_2 + y_3r_3 = 0$ وجود داشته باشد. دو مجموعه از y ها را بیابید.

۶. چه اعدادی برای c ستون‌های زیر را وابسته می‌کنند تا ترکیبی از ستون‌ها برابر با صفر شود؟

$$\begin{bmatrix} 1 & c \\ c & 1 \end{bmatrix} \quad \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & c & 5 \\ 6 & 7 & 8 \end{bmatrix} \quad \begin{bmatrix} c & c & c \\ 2 & 3 & 4 \\ 5 & 6 & 7 \end{bmatrix}$$

۷. اگر ستون‌ها در $Ax = 0$ ترکیب شوند، آنگاه هر یک از سطرها $r \cdot x = 0$ دارد:

$$Ax = \begin{bmatrix} r_1 \\ r_2 \\ r_3 \end{bmatrix} x = \begin{bmatrix} r_1 \cdot x \\ r_2 \cdot x \\ r_3 \cdot x \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

سه سطر نیز در یک صفحه قرار دارند. چرا آن صفحه بر x عمود است؟

۸. با رفتن به یک معادله تفاضلی ۴ در ۴، $Ax = b$ ، چهار مؤلفه x_1, x_2, x_3, x_4 را بیابید. سپس این جواب را به صورت $x = A^{-1}b$ بنویسید تا ماتریس معکوس را بیابید:

$$Ax = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \\ b_3 \\ b_4 \end{bmatrix} = b$$

۹. ماتریس تفاضلی دوری ۴ در ۴، C ، چیست؟ این ماتریس در هر سطر و هر ستون یک ۱ و یک -۱ خواهد داشت. تمام جواب‌های $x = (x_1, x_2, x_3, x_4)$ برای $Cx = 0$ را بیابید. چهار ستون C در یک «ابریصفحه سه بعدی» درون فضای چهار بعدی قرار دارند.

۱۰. یک ماتریس تفاضل پیشرو Δ ، بالا-مثلثی است:

$$\Delta z = \begin{bmatrix} -1 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & 1 \\ 0 & 0 & -1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} z_1 \\ z_2 \\ z_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \\ b_3 \end{bmatrix} = b$$

z_1, z_2, z_3 را از روی b_1, b_2, b_3 بیابید. ماتریس معکوس در رابطه $z = \Delta^{-1}b$ چیست؟

۱۱. نشان دهید که تفاضل‌های پیشرو $t^2 - (t+1)^2$ برابر با $2t + 1$ (اعداد فرد) هستند. مانند حسابان، تفاضل $(t+1)^n - t^n$ با مشتق t^n که برابر با ___ است، شروع خواهد شد.

۱۲. آخرین خطوط مثال حل شده می‌گویند که ماتریس تفاضل مرکزی ۴ در ۴ در معادله (۱۶) معکوس پذیر است. $Cx = (b_1, b_2, b_3, b_4)$ را حل کنید تا معکوس آن را در $x = C^{-1}b$ بیابید.

۱۳. مسائل چالشی:

۱۴. آخرین کلمات می‌گویند که ماتریس تفاضل مرکزی ۵ در ۵ معکوس پذیر نیست. ۵ معادله $Cx = b$ را بنویسید. ترکیبی از سمت چپ‌ها را بیابید که صفر بدهد. چه ترکیبی از b_1, b_2, b_3, b_4, b_5 باید صفر باشد؟

۱۵. اگر (a, b) مضربی از (c, d) باشد و $abcd \neq 0$ ، نشان دهید که (a, c) مضربی از (b, d) است. این به طور شگفت‌انگیزی مهم است. این سوال به این نتیجه منجر خواهد شد: اگر ماتریس $\begin{bmatrix} a & b \\ c & d \end{bmatrix}$ سطرهاى وابسته داشته باشد، آنگاه ستون‌های وابسته نیز دارد.